

Ткачук Галина, Стеценко Володимир, Стеценко Надія

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

АНАЛІЗ ЕТАПІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Впровадженню нових методик та технологій навчання передують аналіз та визначення основних етапів їх реалізації. Змішане навчання як інноваційна форма освітньої діяльності являє собою складне динамічне утворення, потребує чіткої стратегії та визначення конкретних етапів її реалізації, в яких відображено діяльність адміністрації, технічного персоналу, професорського-викладацького складу, інших працівників з метою досягнення ефективності освітніх послуг.

Проаналізуємо етапи впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти.

1 етап. Визначення стратегії впровадження. Організація змішаного навчання включає підрозділи освітнього закладу, які проводять очне та заочне (дистанційне) навчання та забезпечують програмну та технічну підтримку. Такий підрозділ повинен інтегруватись у навчальну систему університету та створити стратегію впровадження змішаного навчання, базуючись на інформаційному забезпеченні, що представляє собою внутрішні нормативні документи, які розроблені на основі зовнішніх нормативних документів.

Крім того, при розробці стратегії потрібно передбачити можливість підвищення кваліфікації викладачів та підтримки викладачів з технічних та методичних питань.

2 етап. Удосконалення матеріально-технічної бази. На даному етапі доцільно проаналізувати матеріально-технічну базу університету та визначити наявність обов'язкових та достатніх програмно-апаратних засобів впровадження змішаного навчання – комп'ютерні класи, забезпечення мультимедійною технікою, периферійними пристроями тощо. Оскільки змішане навчання передбачає активне використання мережних технологій, тому на базі навчального закладу потрібно передбачити ефективну мережну інфраструктуру, достатньо потужний сервер, доступ до мережі Інтернет, покриття WiFi тощо.

Етап 3. Створення освітнього середовища. Освітнє середовище можна визначити як сукупність інформаційних ресурсів (засобів, інструментів, технологій, методів, сервісів, спільнот), які використовуються суб'єктами навчання (студентами) з метою отримання знань, стимуляції навчальної активності, розвитку особистісних здібностей, пошуку та опрацювання інформації, комунікації та співпраці. Основою формування освітнього середовища в умовах змішаного навчання повинна бути система управління навчанням (LMS), яка може об'єднувати всі види навчальних ресурсів та функціонувати в тісній інтеграції з онлайн-сервісами мережі Інтернет та хмарними обчисленнями.

В освітнє середовище також входять електронна бібліотека, репозитарій, сайти відділів та підрозділів, факультетів, кафедр, персональні сайти викладачів, блоги тощо.

Етап 4. Проектування навчання. Планування навчального процесу доцільно здійснювати в декілька етапів, які передбачають аналіз компетентнісної моделі фахівця та проектування змісту навчальних дисциплін.

1) *Аналіз компетентнісної моделі фахівця.* На даному етапі доцільно здійснити аналіз навчальних планів підготовки фахівця,

визначити цільову аудиторію, мету, результати освітньої діяльності, вимоги до попередніх компетентностей студента тощо.

2) *Проектування змісту навчальної дисципліни.* Проектування змісту навчальної дисципліни передбачає не тільки створення навчально-методичних комплексів чи електронних засобів, але й проектування курсів змішаного навчання, в межах якого ці матеріали будуть доступні користувачеві освітніх послуг – студенту.

Важливо на даному етапі спланувати різні моделі комунікації учасників навчального процесу. Оскільки змішане навчання об'єднує різні технології навчання, тому потрібно продумати комунікацію на рівні занять в аудиторії, онлайн-навчання, дистанційного та мобільного навчання.

5 етап. Підтримка освітнього процесу. Цей етап передбачає моніторинг за освітньою діяльністю студентів, виявлення труднощів при організації різних видів робіт, аналіз стану впровадження змішаного навчання тощо. Це дасть змогу оцінити результативність кожної складової змішаного навчання, коректувати та удосконалити освітній процес, прогнозувати розвиток освітньої системи закладу вищої освіти загалом.

Кожен з визначених нами етапів впровадження змішаного навчання є завершеним і цілісним. Однак, останній етап не завершується та триває постійно. Результати, отримані в ході цього етапу, можуть сприяти процесу повторення всіх інших етапів з метою удосконалення окремих структурних компонентів методичної системи.

Таким чином, визначені етапи впровадження змішаного навчання дозволять більш ефективно організовувати інноваційну освітню діяльність, удосконалити процес підготовки майбутніх фахівців та підвищити рівень освітніх послуг закладів вищої освіти.